

BASIN YAZILARI

Viyana Sergisi Basın Söyleşisi – Kasım 1982

S.1 – Bizim seramik sanatımızı belirlemeden önce “Türklerde Seramik Sanatı ile Türkiye’de Seramik Sanatı” geçmişi, günümüzdeki nitelikleri ve bugünkü düzeyi nedir?

C.1 –Başlarken, SERAMİK sözcüğünün kısa ve doğru bir tanımının yapılmasını yararlı buluyorum. Seramik, doğada bulunan killer ya da karışım olan seramik hamurları ile şekil verilerek belirli ısılarda pişirilen mamullerin tümünü kapsayan kavramsal bir sözcüktür. Yapımı ise geçmişi insanlık tarihinin başlangıcına giden, insan yaşamının ayrılmaz parçası olan en eski sanat dallarından biridir.

Günümüze göre çok gelişmiş teknolojiye sahip Eski Mısır ve Uzak Doğu seramikleri ile Mezopotamya ve Anadolu uygarlıklarında görülen eşsiz güzellikteki seramiklerin Türklerin yaşamında da aynı önemi koruması doğaldır. Bu önem nedeniyle, geçmiş dönemlerin gerek dini ve sivil mimarisinde gerekse güncel yaşamın kullanım alanlarında Türk seramik sanatının ne denli önem kazandığını ve her biri kolektif birer sanat şaheseri olarak ne denli yaygın biçimde kullanıldığını övünçle görüyoruz.

Ne yazık ki, geçmişten günümüze miras kalan bu görkemli sanat dalında giderek bir gerileme görüldüğü gibi, geçmişin en güzel örneklerinin de gereğince korunamadığı; dış etkenler, doğal afetler gibi nedenlerle geriye dönülmez tahribata uğradıklarını üzülenek görüyoruz.

Ancak, günümüz seramik sanatı denilince, geçmişe yabancılaşmanın yanı sıra çağdaşlık tutkusu tüketiciyi olduğu kadar sanatçıyı da gizli bir baskı altında tutmaktadır. Buna göre, özellikle son onbeş yıl içindeki seri-üretimde olduğu gibi sanatsal biçimlendirme kaygısında da çağdaş beğeni öne çıkmakta ve bu beğeni topluma benimsetilmeye çalışılmakta. Çünkü çağdaşlık, dış dünyanın toplumsal yapıları ve beğenileriyle bütünlük arzietmekte.

Belki de bu olgu, Türk seramik sanatında çağdaş tasarımın estetik kavramı geleneksel Türk sanatı yorumunu fark edilmeksizin zedelemektedir.

S.2 – Seramik sanatımızın yabancı ülkelerdeki seramik sanatı ile karşılaştırmasını yapar mısınız.

C.2 – Bunun yanıtı yukarıdaki son cevap bölümünde bulunuyor. Son 15-20 yıl içinde Türk seramiği özellikle Batı ülkelerinde geniş ölçüde adını duyurdu. Sanatçılar yabancı yarışma ve sergilere katıldı, ödüller aldılar. Batılı anlamda çağdaş Türk seramik sanatının varlığı, kişisel çabalarla da olsa duyuruldu. Ancak unutmamak gerekir ki, Türk seramikçileri diğer Batılı çağdaşlarının sahip olduğu devlet desteği, yaratıyı besleyen ve güçlendiren mali kaynak gücünden yoksun olarak üretme savaşındadır. Çünkü bu iş yalnızca düşünsel düzeyde vücut bulmuyor. Başarının mali faturası yüksektir. Temiz ve kaliteli hammadde, düzenli ve ucuz enerji kaynakları, uygun çalışma alanlarına

ihtiyaç vardır. Teknik birikim ve deneyim gerekir. Bu gibi açmazlar çözülmeyen yarışmak biraz da Donkişotluk olarak görülebilir.

S.3 – Seramik sanatının insan yaşamındaki yeri, plastik sanatlar arasındaki önemi ve etkinlikleri ?

C.3 – Başlangıçta, seramiğin insan yaşamının ayrılmaz parçası olduğunu belirtmiştik. İlkel insanın suyu taşıması, gıda maddelerini koruma ve saklaması ve en önemlisi pişirmesi için ateşe dayanıklı bir ürüne ihtiyacı vardı. Bu bilinçten hareketle, belki de bazı raslantısal varsayımlar sonucu kilin su ile karıştırılıp amaca uygun şekil verilmesi ve güneşte kurutulmasıyla ilk toprak kaplar ortaya çıktı. Sonraları insan zekasının zenginliği, estetik dürtüleri çağlar boyunca görkemli örnekleri ortaya çıkardı. Günümüzün nükleer seramiklerine kadar ulaştı.

Kilin şekil verilme özelliği, onu heykelin anlatım tarzlarıyla yaklaştırdı. İlkel çağlardan bugüne, pişmiş toprak da heykel sanatının yapım malzemelerinden biri olarak yer aldı.

Sanat tarihinin ışık, renk,doku, biçim, kompozisyon endişeleri seramikte de resim ve heykel sanatının anlatım ve ifade tarzlarını yerleştirdi. İnsanoğlunun kendine ilk barınakları yapmasından günümüz mimarisine erişene kadar geçen sürede mimari bütünün ayrılmaz parçası, temel yapı elemanlarında biri oldu. Geçmiş örneklerde hem yapı hem de süsleme malzemesi olarak cömertçe kullanıldı.

S.4 – Son çalışmalarınızın yankıları olumlu düzeydeydi. Bu çalışmalarını mı Viyana'ya gidiyor?

C.4 – Kil ile tanıştığım 1960'dan bugüne çalışmalarım aralıksız sürdü. Sanatsal ve teknik araştırma, yorumlama, ve bulguların senteze ulaşması endişesi içinde farklı zamanlarda içeriği değişik ürünler verdim. Antik Çağ seramik etütleri, Osmanlı mezar taşları, Tophane Lüleleri, Uzak Doğu porselenleri üzerine araştırma gibi.

1980'den buyana çalışmalarım daha ziyade doğa etütleri üzerine yoğunlaştı. Teknoloji insanının belki de artık üzerine bastığı toprağa yabancılaştığı çağımızda, doğa da sanki tüm zenginliği ile içine kapanarak bize sırt çeviriyor gibi. Gelişen ve giderek uzayan kent yolları bir daha asla yeşermemek üzere betonla kaplanıyor. Ormanlar yakılarak tüketiliyor. Toprak, önlenemeyen erozyonla denizlerin dibine boşalıyor. İyi besili şehir çocukları bir salyangoz ya da karıncanın yaşam döngüsünü hiç tanımadan beton duvarlar arasında erişkin oluyorlar.

İşte belki de ağaçlar üzerinde uykuya yattığımız çocukluk günlerindeki doğa kokusunun asla silinmeyen izleri sürüyor. Aldığım sanat eğitimi duyularımın perspektifinde büyüyüp gelişerek tasarımlarıma kaynak oldu.

Viyana sergim bu yolda gerçekleşen, 20 parçası henüz sergilenmemiş toplam 40 yapıttan oluşuyor.

Tülin AYTA

